

A2.2 – Materiały edukacyjne dla nauczycieli

ZAPOBIEGANIE ZANIEDBANIAM, PRZEMOCY & ZŁEMU TRAKTOWANIU

Module: 6 – SZKOLENIE SPECJALNE

Sub-Module: 6.3. Zapobieganie zaniedbaniom, nadużywaniu, złemu traktowaniu

This project has been funded with support from the European Commission. This publication [communication] reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project N°: 2020-1-PT01-KA203-078360

Introduction

Module	6
Sub-module	ZAPOBIEGANIE ZANIEDBANIAM, NADUŻYWANIU & ZŁEMU TRAKTOWANIU
Lesson nr.	#1
Duration (minutes)	3x45 minut
Date	

Wyniki lekcji/efekty uczenia się

1. Umiejętność zrozumienia podstawowego tła i pojęć: zaniedbania, przemocy lub złego traktowania.
2. Umiejętność rozpoznawania oznak, że mogą wystąpić zaniedbania, przemoc lub złe traktowanie.
3. Umiejętność reagowania na zaniedbania, przemoc lub złe traktowanie; lub odpowiedzi na obawy związane z zaniedbaniem, przemocą lub złym traktowaniem.
4. Umiejętność zrozumienia i zidentyfikowania barier w zgłaszaniu zaniedbań, przemocy lub złego traktowania.
5. Umiejętność zrozumienia i zastosowania strategii zapobiegania zaniedbaniu, przemocy lub złemu traktowaniu.

Zadanie 1: - Refleksja

1. Nadużycie/przemoc jednym słowem – napisz na karteczce pierwsze słowo, które przychodzi Ci do głowy, gdy usłyszysz/przeczytasz słowo nadużycie/przemoc.
2. Rozważ różne formy nadużyć/przemocy/zaniedbań?
3. Jak byś zdefiniował nadużycie/przemoc, zaniedbanie, złe traktowanie?
4. Jaka jest wspólna podstawa omawianych definicji?

Nadużycie/przemoc i zaniedbanie

Istnieją różne formy nadużyć/przemocy i zaniedbań.

1. Przemoc fizyczna
2. Przemoc psychiczna/emocjonalna
3. Przemoc domowa/w rodzinie
4. Przemoc finansowa
5. Wykorzystywanie seksualne
6. Zaniedbanie i złe traktowanie jako forma nadużycia/przemocy

.....

Definicja

1. Różne definicje -> wspólna podstawa:
  - Zamierzone działanie
  - Oczekiwanie zaufania
  - Ryzyko uszczerbku na zdrowiu
  - Wyrządzenie szkody

Hall, JE, Karch, DL, Crosby, AE. Elder Abuse Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Core Data Elements For Use In Elder Abuse Surveillance, Version 1.0. Atlanta (GA): National Center for Injury Prevention and Control, Centers for Disease Control and Prevention, 2016.

Osoby zagrożone

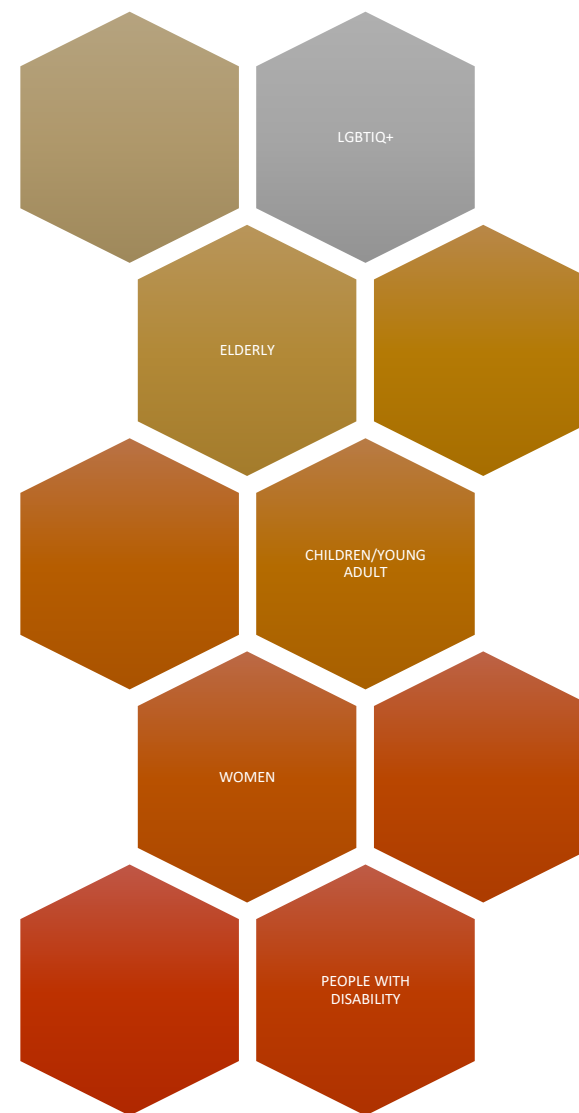
Język?

Kto jest kim?

Co to jest +?

Czym jest

niepełnosprawność?

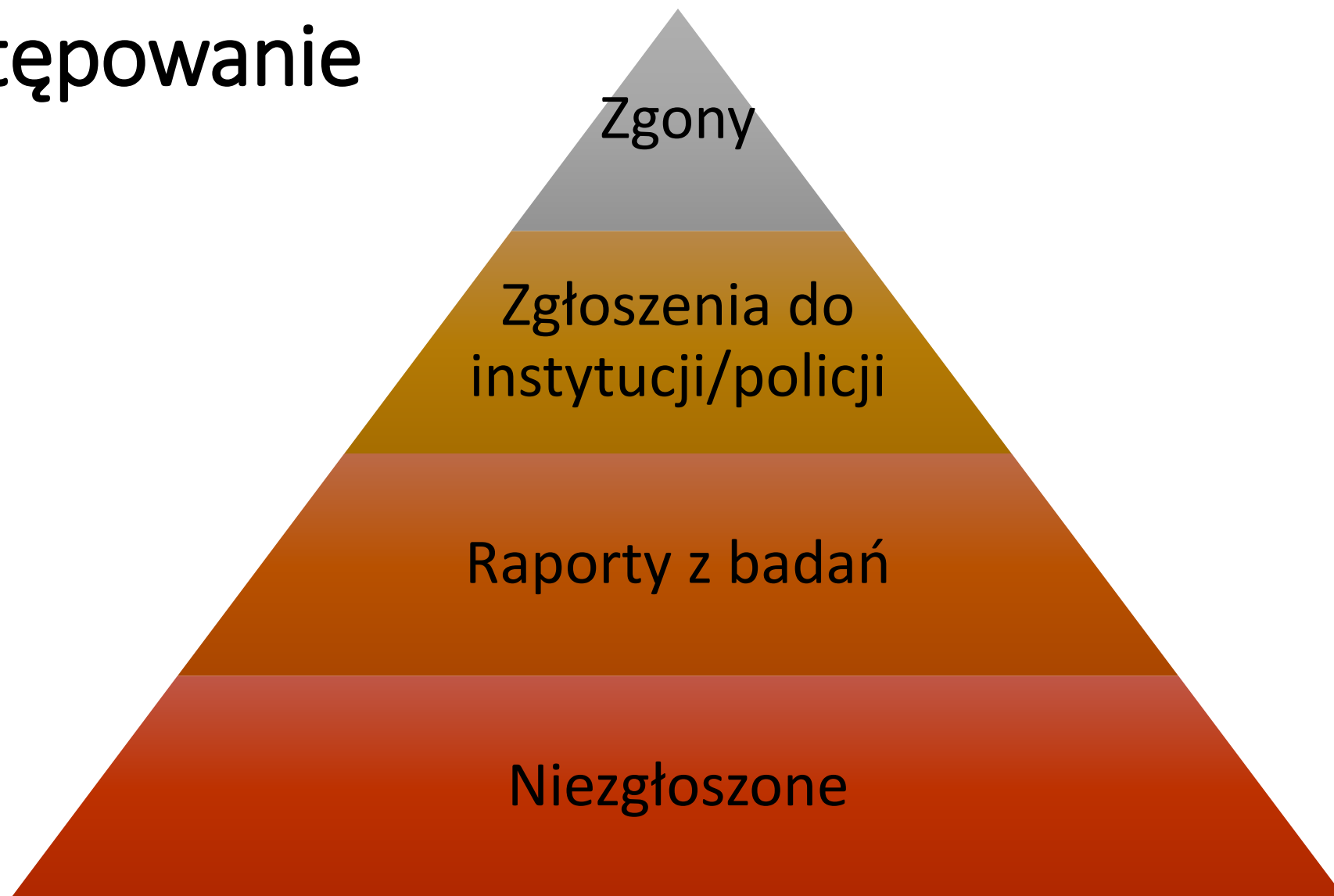
Występowanie

- Powszechność złego traktowania, maltretowania i zaniedbywania jest wysoka.
- Często brakuje danych, istnieją wyzwania metodologiczne – również w oparciu o definicje, formę nadużycia/przemocy, gromadzenie danych itp.
- Jednak nadużycia/przemoc, zaniedbanie i złe traktowanie stanowią główny problem zdrowia publicznego:
  1. Osoby w podeszłym wieku (od 3 do 25%)
  2. Kobiety (do 30%)
  3. LGBTIQ+ (do 65%, dla transseksualistów jeszcze wyższy odsetek)
  4. Dzieci i młodzież (przemoc fizyczna 12%, znęcanie się w szkole 25%)
  5. Osoby niepełnosprawne

...

Występowanie

Przyczyny i czynniki występowania

- Istnieje wiele powodów, dla których niektóre populacje mają tendencję do doświadczania nadużyć/przemocy, zaniedbań i złego traktowania:
    1. Sprawcy (zachowanie, agresja, frustracja, zdrowie psychiczne, nadużywanie substancji, potrzeba kontroli, uzależnienie...)
    2. Ofiara (mniejsza zdolność do samoobrony, wykluczenie, izolacja społeczna, choroba/stan, związek ze sprawcą...)
    3. Społeczeństwo (ageizm, fobia, seksizm, nierówność, patriarchy, władza instytucjonalna/systemowa...)
- ...

Zadanie 2: – Jak rozpoznać oznaki nadużycia/przemocy?

1. Na podstawie Twoich wcześniejszych przemyśleń na temat form nadużycia/przemocy, zaniedbania rozważ/przedyskutuj potencjalne oznaki nadużycia/przemocy.
2. Czy istnieje spójność między wskaźnikami behawioralnymi a objawami fizycznymi?

Oznaki według formy nadużycia/przemocy – jeden czy różne?

Przemoc fizyczna

„Celowe użycie siły fizycznej, które powoduje ostrą lub przewlekłą chorobę, uszkodzenie ciała, ból fizyczny, upośledzenie funkcji, stres lub śmierć.

Przemoc fizyczna może obejmować między innymi takie akty przemocy, jak uderzanie (przedmiotem lub bronią lub bez), bicie, drapanie, gryzienie, duszenie, popychanie, potrząsanie, klepanie, kopanie, tupanie, szczypanie.

Ponadto niewłaściwe stosowanie leków i przymusu fizycznego, przyszpilanie, skręcanie ramion, wyrywanie włosów, karmienie na siłę i wszelkiego rodzaju kary fizyczne również są przykładami przemocy fizycznej”.

Przemoc fizyczna

1. Niespójne, niejasne, dziwaczne wyjaśnienie urazu
  2. Złamania kości, skręcenia, zwichnięcia, stłuczenia, oparzenia, zadrapania, skaleczenia, ból
  3. Unikanie i strach przed konkretnymi osobami, personelem lub nadmierna zgodność z konkretnym członkiem personelu
  4. Wyglądanie na zmartwionego, niespokojnego, przygnębionego lub wycofanego
  5. Unikanie kontaktu fizycznego
  6. Częste korzystanie z usług lub opóźnienia w szukaniu opieki
  7. Osoba „podatna na wypadki”
- ....

Wykorzystywanie seksualne

“Wymuszona i/lub niechciana interakcja seksualna (akty dotykające i niedotykające) wszelkiego rodzaju ze starszą osobą dorosłą.

Może to obejmować między innymi wymuszony i/lub niechciany zakończony lub usiłowany kontakt między penisem a sromem lub penisem i odbytem obejmujący penetrację, nawet niewielką; wymuszony i/lub niechciany kontakt między ustami a penisem, sromem lub odbytem; wymuszona i/lub niechciana penetracja otworu odbytu lub narządów płciowych innej osoby ręką, palcem lub innym przedmiotem; wymuszone i/lub niechciane celowe dotykanie, bezpośrednio lub przez ubranie, genitaliów, odbytu, pachwiny, piersi, wewnętrznej strony uda lub pośladków; nieuzasadnione, inwazyjne i/lub bolesne procedury w pielęgnacji narządów płciowych lub okolicy odbytu; lub przymusowe i/lub niechciane akty bezkontaktowe o charakterze seksualnym, takie jak zmuszanie ofiary do oglądania materiałów pornograficznych, fotografowanie starszego w celu zaspokojenia seksualnego, podglądanie oraz werbalne lub behawioralne molestowanie seksualne”.

Wykorzystywanie seksualne

1. Ujawnianie wykorzystywania seksualnego lub sugerowanie nadużycia
  2. Objawy fizyczne, takie jak ból, siniaki, krwawienie (narządy płciowe, odbyt, piersi)
  3. Trudności w chodzeniu lub siedzeniu bez logicznego wyjaśnienia
  4. Podarte ubrania
  5. Choroby przenoszone drogą płciową - Sexually transmitted diseases (STD)
  6. Cięża
  7. Zaburzenia snu
  8. Zmiany w zachowaniu (depresja, napady lękowe, poszukiwanie bezpieczeństwa, pobudzenie, płacz...)
  9. Odmowa prysznic, innych procedur związanych z intymnością osób
- ....

Przemoc psychologiczna/emocjonalna

„Zachowanie werbalne lub niewerbalne, które powoduje zadawanie udręki, bólu psychicznego, strachu lub cierpienia, popełniane przez opiekuna lub inną osobę pozostającą w relacji zaufania ze starszym.

Takie zachowania mogą mieć natychmiastowe lub opóźnione skutki, które mają charakter krótko- lub długoterminowy, które mogą, ale nie muszą być łatwo widoczne lub uznane przez ofiarę.”

Przemoc psychologiczna/emocjonalna

1. Nietypowe zachowanie, takie jak agresja, uległość lub wycofanie, płacz, zastraszanie
2. Ciągłe przeprosiny i nadmierna zgodność
3. Zachowania destrukcyjne (niska samoocena, samogwałt, zachowanie autodestrukcyjne)
4. Zmniejszona zdolność radzenia sobie w znanych sytuacjach
5. Wysoki poziom niepokoju, zwłaszcza w przypadku poproszenia o udanie się w określone miejsce lub towarzyszenie określonej osobie
6. Brak przywiązania do innych
7. Zaburzenia mowy
8. ...

Przemoc w rodzinie

„Jest to zazwyczaj incydent lub wzór incydentów polegających na kontrolowaniu, przymusowym lub groźnym zachowaniu, przemocy lub nadużyciu ze strony kogoś, kto jest lub był bliskim partnerem lub członkiem rodziny”.

<https://www.nhs.uk/conditions/social-care-and-support-guide/help-from-social-services-and-charities/abuse-and-neglect-vulnerable-adults/>

Przemoc w rodzinie

1. Oznaki zależą od formy nadużycia
2. Depresja, wycofanie, płacz
3. Ciągłe sprawdzanie decyzji ze swoim partnerem
4. Brak niezależności, m.in. ograniczona komunikacja z innymi
5. Nieobecność w pracy i na spotkaniach towarzyskich
6. Brak pieniędzy
7. Poczucie bezwartościowości
8. ...

Zaniedbanie

„Zaniedbanie oznacza niepowodzenie opiekuna w zapewnieniu jedzenia, schronienia, ubrania, usług medycznych lub usług opiekuńczych podopiecznemu niezdolnemu do samoopieki lub osobie niezdolnej do zaspokojenia tych potrzeb z powodu zależności fizycznej bądź psychicznej”

Hamp LF. Analysis of Elder Abuse and Neglect Definitions Under State Law. In: National Research Council (US) Panel to Review Risk and Prevalence of Elder Abuse and Neglect; Bonnie RJ, Wallace RB, editors. Elder Mistreatment: Abuse, Neglect, and Exploitation in an Aging America. Washington (DC): National Academies Press (US); 2003. APPENDIX B. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK98799/>

Zaniedbanie

1. Ujawnianie zaniedbań lub dawanie wskazówek
2. Zła higiena osobista
3. Nieodpowiednia odzież na pogodę
4. Bezobsługowe potrzeby medyczne lub dentystyczne
5. Niedowaga lub nadwaga, odwodnienie
6. Prośba, błaganie, oczyszczanie
7. Niezadowolony z opieki, ale czuje się niezdolny do zmiany sytuacji
8. Niewyjaśnione częste hospitalizacje
9. Niehigieniczne warunki życia
10. Izolacja społeczna
11. Ograniczona komunikacja...

Przemoc finansowa

„Nielegalne, nieautoryzowane lub niewłaściwe korzystanie z zasobów osoby starszej przez opiekuna lub inną osobę pozostającą w relacji opartej na zaufaniu, z korzyścią dla kogoś innego niż osoba starsza.

Obejmuje między innymi pozbawienie starszej osoby prawowitego dostępu do informacji lub korzystania z osobistych korzyści, zasobów, rzeczy lub aktywów”.

Przemoc finansowa

1. Nieświadomość swoich finansów
2. Nietypowa aktywność na rachunkach bankowych, saldach
3. Zmiany w praktykach bankowych (w tym niewyjaśnione wypłaty)
4. Niezapłacone rachunki
5. Zaginięcie pieniędzy i innych kosztowności (kradzieże)
6. Zmiany w testamentach, przeniesienie aktywów, rachunki bankowe (rachunki wspólne) itp.
7. Brak pieniędzy na spełnienie ostatecznego celu
8. Pożyczanie lub kradzież pieniędzy
9. Korzystanie z samochodu osobowego, innych aktywów
10. Oszustwo
11. ...

Niewłaściwe użycie ograniczeń/przymusu

„Niewłaściwe użycie przymusu odnosi się do niewłaściwego użycia przymusu chemicznego, fizycznego lub mechanicznego dla wygody lub dyscypliny. Nie jest dozwolone i stanowi nadużycie.

Przymus chemiczny oznacza podawanie jakiegokolwiek leku w celu opanowania zachowania osoby dorosłej szczególnej troski w sposób, który zmniejsza poczucie bezpieczeństwa osoby dorosłej lub innych osób, ma tymczasowy skutek ograniczenia swobody poruszania się osoby dorosłej podatnej na zagrożenia i nie jest standardowym leczeniem osób dorosłych podatnych na zagrożenia/zaburzenia w ich stanie zdrowia fizycznym lub psychicznym”.

<https://www.dshs.wa.gov/node/29145>

Niewłaściwe użycie ograniczeń/przymusu

1. Niewłaściwe użycie ograniczeń
2. Nieuprawniony przymus fizyczny
3. Zamki na zewnątrz drzwi sypialni
4. Zamki przy innych meblach, w tym lodówce
5. Przedawkowanie leków
6. Stosowanie leków w celu kontroli (leki psychotropowe)
7. Zabieranie chodzika
8. Umieszczanie mebli ograniczających mobilność osób
9. ...

Przymus instytucjonalny

1. Zapobieganie wizytom lub zaangażowaniu krewnych
2. Sztywne reżimy, które nie odpowiadają indywidualnym potrzebom i życzeniom
3. Brak personelu skutkujący niską jakością opieki
4. Niewłaściwe stosowanie ograniczeń (fizycznych, leków)
5. Brak poszanowania godności i prywatności (korzystanie z pryszniców, toalet, przebieranie się, eksponowanie prywatności ludzi...)
6. Niezapewnienie odpowiedniego jedzenia i picia lub pomocy w jedzeniu
7. Nieuwzględnianie lub dyskryminowanie osób ze względu na kulturę, religię, orientację seksualną lub pochodzenie etniczne
8. Brak odpowiedniej reakcji na nadużycia...

Strategie reagowania na nadużycia/przemoc

1. Strategies how to respond to neglect, abuse and mistreatment:
2. Strategies how respond to concerns related that neglect, abuse or mistreatment may be occurring:
  - Assessment,
  - Ensuring early help and safety,
  - Sharing information,
  - Reporting/referring to local authorities,
  - Supporting victim.

Ocena

1. Ujawnianie nadużycia/przemocy i zaniedbania
  - Daj czas.
  - Słuchaj, potwierdzaj, uprawomocnij.
  - W razie potrzeby użyj pytań otwartych, aby ocenić sytuację / nie badaj np./ czy mógłbyś mi powiedzieć więcej na ten temat.
  - Nie zadawaj wiodących/naprowadzających pytań, oceniaj na podstawie faktów, a nie interpretacji.
  - Gdy masz ogólne zrozumienie sytuacji, udziel wsparcia
  - Interwencje wczesnej pomocy i zapewnienia bezpieczeństwa

Ocena

2. Nadużycie/przemoc i zaniedbanie, które jest obserwowane/objawiane wyraźnymi oznakami lub było obserwowane
  - Zapewnij wsparcie i uspokój ofiarę
  - Słuchaj, potwierdzaj, zatwierdzaj i nie spiesz się
  - Nie zadawaj pytań w taki sposób, aby ofiara ponownie przechodziła przez wydarzenia
  - Interwencje wczesnej pomocy i zapewnienia bezpieczeństwa

Ocena

3. Odpowiadanie na obawy związane z możliwością zaniedbania/przemocy, nadużyć lub złego traktowania
  - Określ poziom i pilność obaw (w tym oceń ryzyko)
  - Nagraj to, co zaobserwowałeś, usłyszałeś (szczegóły są ważne, fakty nie interpretacje)
  - Nie zadawaj pytań
  - Informuj/udostępniaj informacje przełożonemu/supervisorowi

Wczesna pomoc i zabezpieczenie

1. Wczesna pomoc i bezpieczeństwo w celu zapewnienia wsparcia, gdy tylko pojawi się problem
  - określić poziom i pilność obaw (w tym ocena ryzyka)
2. Praktyczne wsparcie z:
  - informowanie i proszenie o zgodę na dalsze działania/wsparcie
  - organizowanie bezpiecznego środowiska
  - udostępnianie danych kontaktowych lokalnych służb – Lekarza rodzinnego, Opieki Społecznej, NGO, pomocy prawnej
  - rzecznictwo w szukaniu pomocy
  - wsparcie emocjonalne m.in. słuchanie
3. Zabezpieczenie:
  - zadbaj o bezpieczeństwo (w tym siebie)
  - skontaktuj się z policją (w zależności od stopnia i pilności) i w razie potrzeby pogotowiem ratunkowym (w przypadku obrażeń)
  - skontaktuj się z przełożonym/przełożonym
4. Chroń dowody (szczególna opieka w przypadku napaści na tle seksualnym, nazwiska świadków, nie sprzątaj otoczenia itp.)

Informowanie/wspieranie – przykłady wypowiedzi uspokajających

- Przemoc domowa jest częsta, (on/ona, oni) na nią nie zasługują i że (on/ona, oni) nie jest za to winna
- Sprawca jest za to odpowiedzialny, a nie (on/ona)
- Dbamy (jako dostawca) o bezpieczeństwo (on/ona/oni)
- Przemoc często się nasila z czasem i coraz częściej
- Przemoc szkodzi (on/ona/oni) zdrowiu
- Dostępne są różne formy pomocy
- Przemoc jest przestępstwem i można ją zgłosić

Dzielenie się informacjami

Skuteczna wymiana informacji między profesjonalistami jest niezbędna do skutecznej identyfikacji, oceny i świadczenia usług.

1. Podziel się informacjami z przełożonym głównym lub współpracownikiem zaangażowanym w opiekę bezpośrednią
2. Rejestruj obserwacje i świadczoną opiekę (szczegóły są ważne) – dokumentacja może być wykorzystana w dalszym procesie prawnym

Raportowanie

- Szukaj pomocy i wsparcia u swojego przełożonego
- Poinformuj
  - Ofiarę o zgłoszeniu, zapytaj o zgodę (w razie potrzeby), udziel wsparcia
  - Opiekę społeczną
  - Opiekę zdrowotną (lekarz rodzinny, pielęgniarka środowiskowa, ginekolog, położnik, pediatra,...)
  - Policję (natychmiastowe niebezpieczeństwo, przestępstwo seksualne, napaść fizyczna)
- Świadomość, że nadużycie/przemoc, zaniedbanie, złe traktowanie jest przestępstwem – prawny obowiązek zgłoszenia
- W niektórych przypadkach dorośli z pełną zdolnością (zdolnością do podejmowania świadomej decyzji) mogą nie podejmować formalnych działań lub nie wyrażać zgody

Wspieranie ofiary

1. Utrzymuj pewność siebie, relacje oparte na zaufaniu
2. Poinformuj
3. Uspokajaj
4. Bądź miłosierny
5. Odpowiedz/reaguj
6. Szukaj pomocy/wsparcia od innych

Zadanie 3: Bariery w zgłaszaniu zaniedbań, nadużyć/przemocy lub złego traktowania

1. Rozważ/przedyskutuj i zmapuj ścieżki zgłaszania hipotetycznego nadużycia/przemocy, zaniedbania lub złego traktowania w swojej lokalnej społeczności.
2. Zidentyfikuj wyzwania i bariery w tych hipotetycznych ścieżkach.
3. Porównaj zidentyfikowane bariery z inną grupą.
4. Zastanów się, jak pokonać te bariery w swojej lokalnej społeczności – jak i gdzie szukać wsparcia.
5. Jaka jest Twoja rola w rozpoznawaniu i raportowaniu?

Bariery w raportowaniu zaniedbań, nadużyć/przemocy lub złego traktowania

Niektóre wspólne podstawy zidentyfikowane w literaturze:

1. Obawy
2. Niejasne wytyczne
3. Kultura raportowania
4. Informowanie o nieprawidłowościach

Strategie zapobiegania/redukowania zaniedbań, nadużyć/przemocy albo złego traktowania

SOME EXAMPLES BUT NOT LIMITED TO:

Polityka, strategia, prawodawstwo – takie jak:

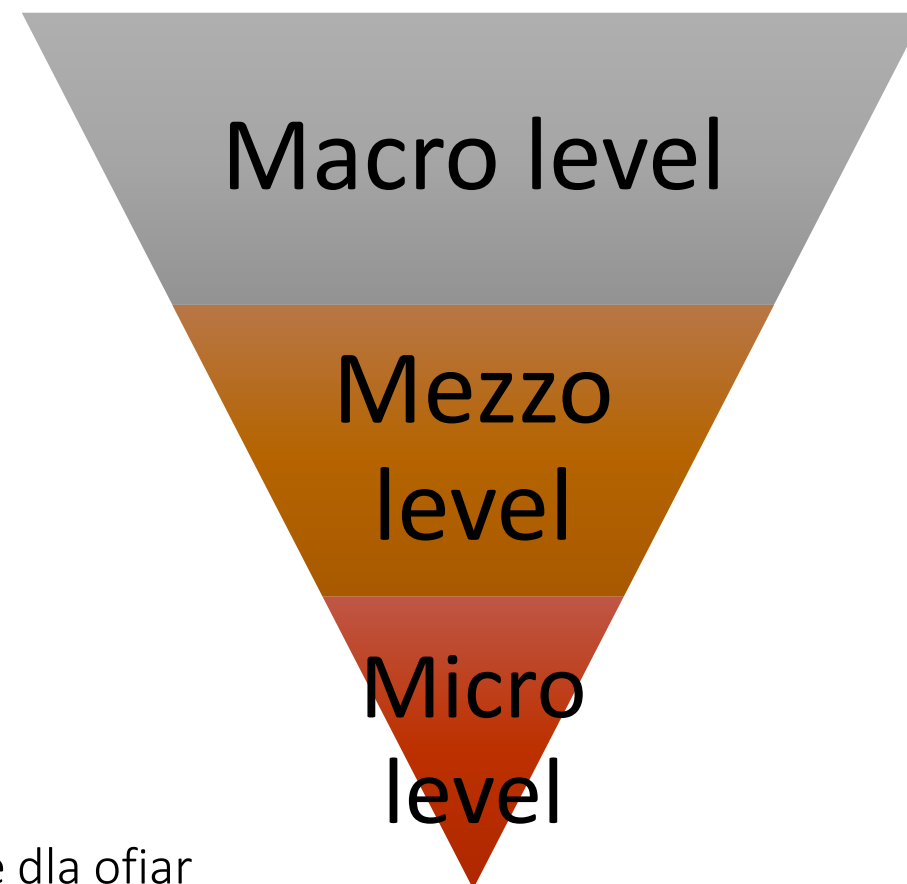
- a) rozwój gospodarczy i wsparcie
- b) zaangażowanie społeczne i normy społeczne
- c) ogólne wykształcenie

Praca ze społecznościami – taka jak:

- a) informowanie (ulotki, filmy, radio itp.)
- b) wspieranie organizacji pozarządowych
- c) opracowywanie programów zapobiegających szkodom
- d) infolinie

Praca z osobami indywidualnymi – taka jak:

- a) rozpoznawanie osób zagrożonych
- b) edukacja opiekunów + programy wsparcia
- c) wsparcie prawne, psychologiczne i edukacyjne dla ofiar

Zadanie 4: Strategie zapobiegania zaniedbaniom, nadużyciom/przemocy lub złego traktowania

1. Omów swoje doświadczenia związane z zaangażowaniem społeczeństwa w strategię zapobiegania nadużyciom/przemocy.
2. Zastanów się, czy byłeś narażony na informacje związane z wykorzystywaniem, zaniedbaniem, złym traktowaniem w społeczności lub w przestrzeni publicznej w ciągu ostatnich 6 miesięcy.
3. Czy znasz jakąkolwiek organizację pozarządową, która zajmuje się zapobieganiem nadużyciom/przemocy, zaniedbaniom lub złemu traktowaniu oraz ochroną ofiar?
4. W grupie przedstaw kilka przykładów strategii, których jesteś świadomy.

GIVINGCARE
Empowering Caregivers

Thank you!

Teachers's name

Teachers e-mail

Date of the session

